

Slovstvo.

SLOVENSKO SLOVSTVO.

„Matica Slovenska“ v letu 1888.

Takoj v 1. številu je »Dom in Svet« napovedal, da mu bode »dolžnost« pogostoma in skrbno ozirati se na Matico, da bo vzbujal v svojih čitateljih zanimanje za ta naš tako važni slovstveni zavod. Po pravici ga imenujemo »važen zavod«. Dasi tudi se ne more meriti z znanstvenimi zavodi drugih večjih in srečnejših narodov, vendar spolnjuje pri nas Slovencih Matica tako vzvišeno nalogo, kakor drugodi vednostne akademije. Ako se bode slovenski narod zavedal, kaj mu je Matica in kaj mu more biti, imel bode še več koristi od nje, kakor od akademije, katere delovanje se le v strogo učenjaških krogih giblje, a Matica skuša prav tako, kakor Hrvatska Matica, seči globlje v narod. Ta smoter daje Matici zelo velik pomen v kulturni naši zgodovini; pa ne smemo tudi nikdar pozabiti tega namena. Kakor vse kaže, je delovanje Matice Slovenske bolj narodno, nego znanstveno, to se pravi, bolj jej je pri srcu, delovati za narodni razvoj, za duševno samostojnost narodovo, nego za občni prospek znanstva, ki je lastnina vseh narodov in vseh jezikov. Prav s tem smo pa tudi izrekli, da je Matica naša na pravi poti, da je torej kot narodni zavod posebno vreden naše pozornosti. Na tem gotovo primernem stališču govorim o Matici Slovenski večinoma kot natančen opazovalec, a deloma tudi kot presojevalec, a vedno kot iskren prijatelj.

Zanimive za razvoj društva so posamezne odbore seje, kakor tudi vsakoletni veliki zbor. »Dom in Svet« ni poročal o teh, ker poroča tajništvo samo — uradno — o posameznih sejah v več listih. Zato se mi ni zdelo umestno, podajati ista poročila čitateljem, katera morejo dobiti v drugih listih. Omenim naj tu samo, da se je v odborovi seji dne 25. aprila tek. leta sklenilo, izdati štiri knjige, to je v tolikem številu, kakor ga Matica dosedaj ni dosegla. Akoprav so bili pomisleki gledé troškov, vendar se je odbor ojunčil hoteč pokazati, da ima najboljšo voljo ustrezati zahtevam Matičarjev. Zanašaje se pa tudi, da bodo pristopili novi udi in ozdravili gmotno rano z obilnimi doneski. Upajmo, da se odbor ni varal! Že od lani do letos se je število udov pomnožilo: lani jih je bilo 1617, letos jih je 1710, torej za 93 udov je društvo narastlo, kar je gotovo veselo znamenje. Enako se je tudi gmotno stanje društva zboljšalo; konec l. 1887 je bilo stanje premoženja 52.196 gl. 80 kr., dočim je konec l. 1886 bilo le 50.082 gl. 27 kr.; torej se je pomnožilo za 2114 gl. 53 kr. Lepe zasluge seveda ima odbor, zlasti pa neutrudljivi in natančni g. tajnik Evgen Lah, ki vedno deluje za razširjenje društva, a vzdržal je v društvu samem, v knjigah i. t. d. zgleden red. Kaj veselo znamenje moramo imenovati, da se kaže ne samo v društvu samem, marveč tudi v zunanjih razmerah lepo soglasje gledé društvenega namena in njegovega gibanja.

Javna tajnost je, da zna sedanji g. predsednik s posebno taktčnostjo in s svojo priznano veljavo društvu pridobivati novih močij in spoštovanja. O posameznih knjigah homo poročali prihodnje leto.

„Iskrice.“ Zbirka pesmij in povestij. Spisal in slovenske mladini poklonil Janko Leban, učitelj v Avberu pri Sežani. I. zvezek. Cena 20 kr., po pošti 25 kr. V Ljubljani. Založil pisatelj. Tiskala »Kat. tiskarna«. 1888. — Kaj lična in mična knjižica, ki je povsem primerna otroškemu umu in srcu. Mogel sem se prepričati sam, kako je zadel pisatelj pravo stran. Nad vse hvalevredno je, da jasno kaže svoj namen: »obujati v mladih srcih iskro prave ljubezni do Boga, do cesarja, do milega jezika in naroda našega.« Zato srčno želimo svojemu marljivemu sotrudniku, da bi mu bilo mogoče izdati še več — obširnejših zvezkov.

„Koroške bukvice“ slovenskemu ljudstvu v poduk in kratek čas, izdaja in zaklada Filip Haderlap Jurjev v Celovcu. 9., 10 in 11. snopič. Tiska J. Krajec v Rudolfovcu. 1888. Velja vsak snopič 10 kr. — Ne tajimo, da so te knjižice pisane prav po domače in so torej narodu umljive. A slovstvo mora pač biti nad vsakdanjo govorico, slovstvo mora tudi likati, narod voditi do napredka. Zato se ne morem do cela z namero gosp. izdajatelja vjemati. Sicer pa hvalno priznavam, da je koroščino vsaj v teh zvezkih gosp. izdajatelj opustil, kar tudi njemu ne bode žal. Paziti je pač treba, da se ne bode kaka stvar jemala iz že znanih virov; tako n. pr. se nahaja na str. 322 prav ista pripovedka, kakor v letošnjih »Večernicah« na str. 133.

HRVATSKO SLOVSTVO.

(Piše Janko B.)

II. „Pripovijedke za puk Lava Nikolajeviča Tolstoga.“ Preveli Ivan Z. Gojtan i Stjepan M. Lukić. I. 8°. Str. 111. — V knjigi je zbranih dvanajst krajsih povestij, katere je slavni ruski pisatelj Tolstoj narodu napisal. Pripovedke so res krasne in gotovo se bodo tudi hrvatskemu narodu omilile, posebno ker so društvene razmere hrvatskih in ruskih kmetov jako podobne. V zabavni obliki poučuje pisec svoj narod. — »Bog je ljubav i koji stoji u ljubavi, u Bogu stoji i Bog u njem stoji, jer je Bog ljubav.« — to je jedno izmed glavnih Tolstojevih načel. Lepo opisuje ljudske slabosti in nasvetuje, kako bi se dale izkoreniniti. Zaradi svoje vrline bodo pripovedke gotovo vsakemu ugajale in nadejamo se, da bode društvo sv. Jeronima nadaljevalo izdavanje teh takó koristnih in zanimivih pripovedek za narod. Prevod sam je izvrsten, jednat tako, da ni kratki ruski slog v njem ničesar zgubil.

III. Tretja knjižica je sicer poučna, in vendar jo bodeš čital z enakim veseljem, kakor kako zabavno; slôve: „Ptice“, napisao Davorin